

Verstoringen in afzetketen raken liquiditeit varkenshouderij

Liquiditeitsmonitor derde kwartaal toont vooral daling liquiditeit bij zeugenbedrijven

De rekening-courantpositie van varkensbedrijven is in het derde kwartaal ruim 21.000 euro gedaald en kwam eind september uit op 115.000 euro. Dat is laagste niveau dit jaar, maar ligt nog wel 54.000 euro hoger dan september vorig jaar toen de gemiddelde stand 61.000 euro was. Vanaf april 2019 ging de rekening-courantpositie vrijwel elke maand omhoog dankzij hoge opbrengstprijzen. Zowel de prijzen van biggen als van vleesvarkens stegen vanaf april vorig jaar door extra vraag naar varkensvlees. Vooral China maar ook andere Oost-Aziatische landen kampen met Afrikaanse varkenspest, waardoor steeds meer behoefte was aan import. Door de gunstige prijsontwikkelingen is de rekening-courantpositie vanaf april vorig jaar steeds verder gestegen naar de top van 173.000 euro in maart dit jaar, toen in Nederland de coronacrisis uitbrak. De sector wordt daarmee sterk geraakt door twee virussen, varkenspest en corona, ieder op zijn heel eigen wijze.

Het hoge prijsniveau brokkelde na maart snel af door de coronacrisis. In Europa viel de vraag vanuit de horeca en foodservice terug. Ook heeft China de grenzen in de zomer enige tijd gesloten voor diverse slachterijen in Nederland, Duitsland en Denemarken met coronabesmettingen onder medewerkers. In september kreeg Duitsland bovendien te maken met Afrikaanse varkenspest bij wilde zwijnen in de oostelijke regio's die grenzen aan Polen, waar die ziekte al langere tijd heerst. Export van Duits varkensvlees naar derde landen, waaronder China, werd daardoor stilgelegd en moet een bestemming vinden in Europa. De varkensprijzen zijn door dit alles sinds maart flink gedaald. De biggenprijzen daalden in het laatste halfjaar met ruim 60% tot 34 euro per big inclusief toeslagen in september door grote afzetproblemen op de exportmarkten. De actuele prijs ligt nog lager.

De uitgaven van het gemiddelde varkensbedrijf waren in het derde kwartaal van dit jaar lager dan voorgaand jaar, vooral door goedkopere biggen op vleesvarkensbedrijven. De voerkosten zijn in het derde kwartaal iets hoger dan in hetzelfde kwartaal van 2019. Ten opzichte van het voorgaande kwartaal zijn de voerkosten wel iets gedaald. De coronacrisis zorgde voor een tijdelijke verstoring van de wereldhandel en de marktprijzen van veevoergrondstoffen. Maar deze is snel weer genormaliseerd. Sinds mei zijn de prijzen van varkensvoer gedaald door de ruime beschikbaarheid van gerst en mais. Ook de prijzen van eiwitrijke grondstoffen zijn in de afgelopen maanden gedaald, mede dankzij de zwakkere dollar.

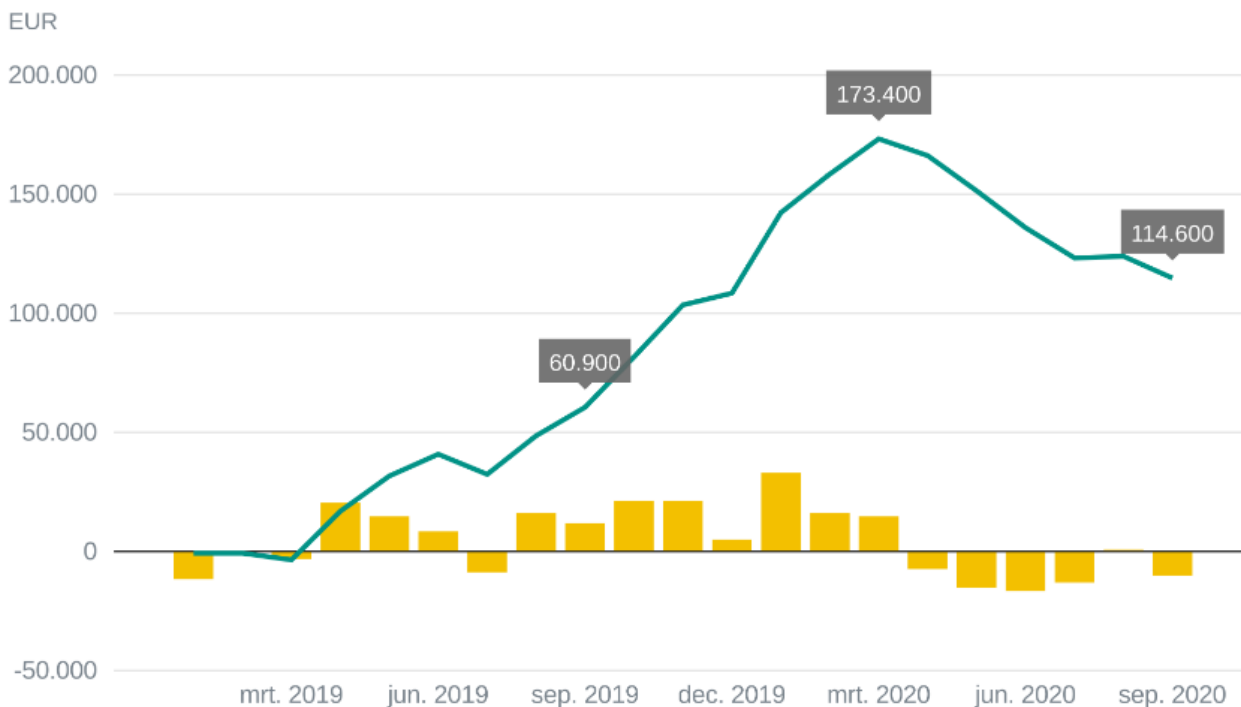
In verband met de gevolgen van de coronacrisis hebben banken ondernemers aangeboden om gedurende het tweede en derde kwartaal geen aflossingen en soms ook geen rente te betalen. Daarnaast is er minder belasting betaald door gebruik te maken van het bijzonder uitstel van betaling.

De stand van de rekening courant is een resultante van de bij- en afschrijvingen. Ook neveninkomsten en privé-uitgaven zijn in het saldo verwerkt. Aflossingen van leningen en investeringen hebben ook invloed op de rekening courant.

Liquiditeitsgegevens varkensbedrijven

Gemiddelde waarden van de rekening-courant van bedrijven

■ Stand per einde van de maand ■ Saldo bij- en afschrijvingen

Door ABN AMRO

Bron: [Bedrijveninformatienet](#), Wageningen Economic Research

Liquiditeit zeugenbedrijven verslechterd door verstoring afzetmarkt

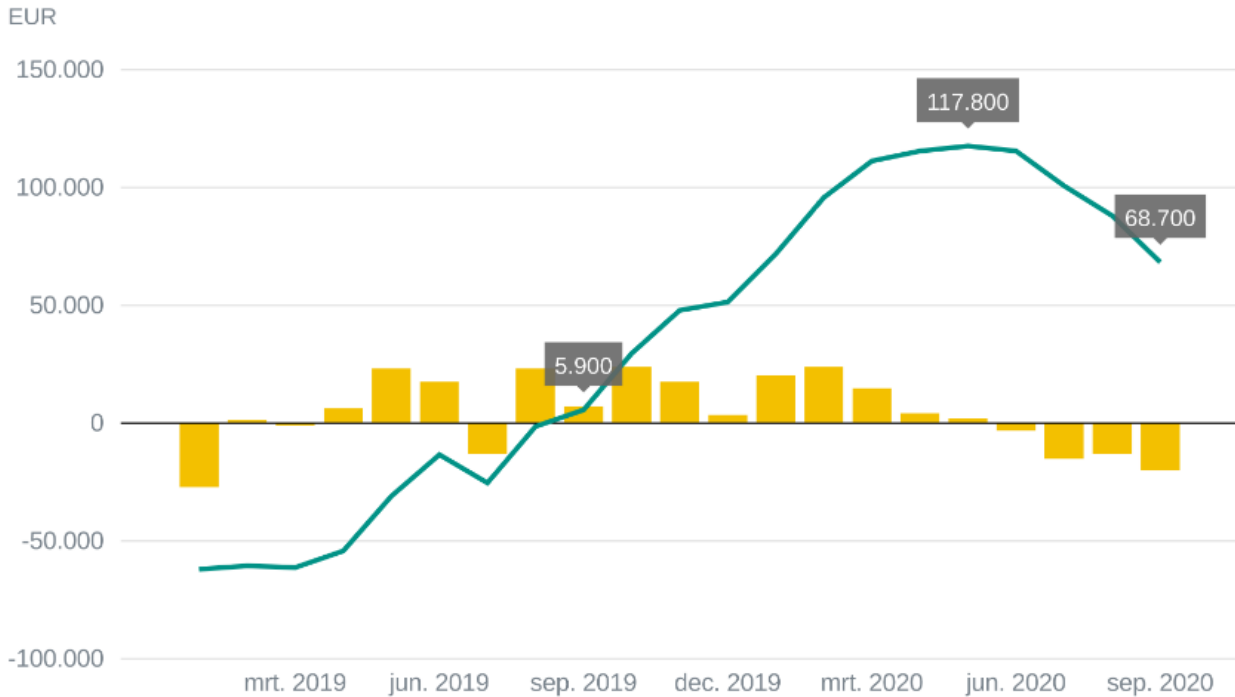
De liquiditeitspositie van zeugenbedrijven is in het derde kwartaal snel verslechterd, door de forse daling van de biggenprijzen in de afgelopen maanden. In het derde kwartaal daalde de biggenprijs ruim onder het niveau van de kostprijs waardoor de kasstroom bijna 50.000 euro negatief werd en de stand van de rekening-courant daalde naar 69.000 euro eind september. Iets onder het niveau van begin dit jaar, maar nog wel hoger dan september vorig jaar. In het derde kwartaal is de buffer uit het eerste kwartaal bijna verdwenen.

De biggenprijzen lagen in het derde kwartaal gemiddeld 22 euro (37%) onder het niveau van hetzelfde kwartaal vorig jaar. Vanaf april heeft de biggenhandel veel last van prijsdruk door de coronacrisis en handelsproblemen. Dat geldt vooral voor de exporten naar Zuid- en Oost-Europa. Ook de export van biggen naar Duitsland is recent lastiger geworden door de Duitse exportproblemen. Duitsland wil door regionalisering de internationale vleeshandel weer op gang brengen, maar of dat gaat lukken is nog onduidelijk. Daar komt bij dat de slachtingen in Duitsland achterlopen op het aanbod aan slachtvarkens, als gevolg van Covid-19-problemen bij slachterijen, waardoor minder vleesvarkensplaatsen vrijkomen voor (Nederlandse) biggen. De binnenlandse afzet van biggen staat onder zware druk, omdat het biggenaanbod groter is dan de actuele vraag. Zolang er overschot op de varkensmarkt is als gevolg van deze handelsbelemmeringen zal de biggenprijs onder druk blijven.

Liquiditeitsgegevens zeugenbedrijven

Gemiddelde waarden van de rekening-courant van bedrijven

■ Stand per einde van de maand ■ Saldo bij- en afschrijvingen

Door ABN AMRO

Bron: [Bedrijveninformatienet](#), Wageningen Economic Research

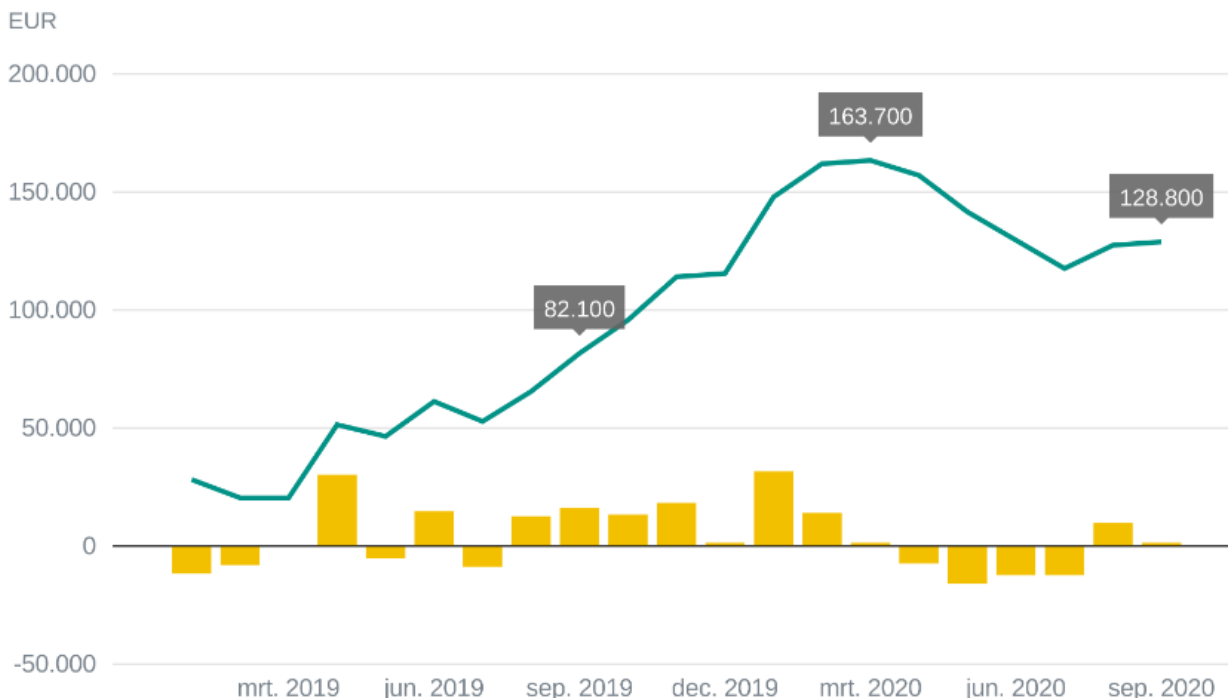
Lage biggenprijzen dempen de prijsdaling van varkensvlees

De rekening-courantpositie van vleesvarkenshouders is in het derde kwartaal van 2020 nauwelijks gedaald. Ultimo september was de stand 129.000 euro. Dat is een daling van zo'n 1.000 euro ten opzichte van eind juni en 47.000 euro hoger dan september vorig jaar. Deze stabilisering is de resultante van lagere prijzen van zowel vleesvarkens als biggen. In september lag de opbrengstprijs 21% onder het niveau van september vorig jaar en 11 cent per kg onder het tienjarig gemiddelde. De aankooprijzen van biggen daalden nog sterker, met 42% ten opzichte van september vorig jaar. Die lagere kosten voor biggen hielden de omzet en aanwas en de rekening courant op pijl. Vergeleken met vorig jaar is de stand van de rekening-courant in het derde kwartaal bijna 63.000 euro hoger dankzij de gunstige kasstromen in de periode september tot en met februari.

Liquiditeitsgegevens vleesvarkensbedrijven

Gemiddelde waarden van de rekening-courant van bedrijven

■ Stand per einde van de maand ■ Saldo bij- en afschrijvingen

Door ABN AMRO

Bron: [Bedrijveninformatienet](#), [Wageningen Economic Research](#)

Het verschil tussen zeugen- en vleesvarkensbedrijven toont aan dat fluctuaties in de varkenssector vooral zichtbaar zijn in de zeugenhouderij. De biggenprijs beweegt vaak mee met opbrengstprijzen voor vleesvarkens. De derde groep 'gesloten varkensbedrijven', met zowel zeugen als vleesvarkens, heeft ook te maken met grote schommelingen in de liquiditeitspositie omdat die bedrijven vooral afhankelijk zijn van de verkoopprijzen van vleesvarkens die op dezelfde bedrijven eerst als biggen zijn geproduceerd en opgefokt. Deze groep heeft in het derde kwartaal wel te maken met een liquiditeitsdaling, omdat tegenover lagere opbrengsten van vleesvarkens nauwelijks lagere kosten staan.

Vooruitzichten nog ongewis

De situatie op de varkensmarkt wereldwijd is dit jaar bijzonder turbulent. Corona heeft geleid tot forse marktverstoringen en prijsdalingen in Europa. Slachterijen en vleesverwerkers werden tijdelijk gesloten in verband met besmettingen van medewerkers met corona. China heeft enige tijd de grenzen gesloten voor diverse West-Europese en Zuid-Amerikaanse vleesbedrijven, waardoor de prijsvorming negatief beïnvloed was. De VS had te maken met capaciteitsuitval van de vleesindustrie tot wel 40%. Die is momenteel vrijwel terug op normaal niveau.

Binnen de EU is de situatie in Duitsland van grote invloed. Nu daar medio september Afrikaanse Varkenspest is gevonden bij wilde zwijnen kan er geen export meer plaatsvinden buiten de EU. Zolang Duitsland geen toestemming heeft voor een regionalisering heeft de Duitse varkenssector een afzetprobleem. Daar komt bij dat er al een achterstand is in de slachtingen en er enkele slachterijen weer getroffen zijn door coronabesmettingen onder medewerkers, waardoor ze slechts op halve kracht kunnen draaien. Daardoor is sprake van een oplopende 'Schweinepest' (varkensfile) omdat varkensbedrijven hun slachtrijpe varkens niet kunnen leveren. Dit heeft tot gevolg dat er minder ruimte is voor het opleggen van

biggen. Bovendien zijn Duitse vleesvarkenshouders beducht voor toekomstige afzetproblemen en dus minder bereid om op te leggen, of in elk geval tegen lagere prijzen.

De Nederlandse slachterijen kunnen wel leveren naar China. De opbrengstprijzen zouden daarmee wel omhoog kunnen. Tegelijkertijd is er een overschot aan biggen, met prijsdruk tot gevolg. Op de korte termijn zullen vleesvarkenshouders daarvan profiteren. Het is echter nog onduidelijk wat de effecten zullen zijn van de maatregelen om de tweede coronagolf in te dammen.

Structureel gezien is er een tekort op de mondiale markt. Afrikaanse varkenspest (AVP) heeft geleid tot verlies van minstens een kwart van de varkensstapel wereldwijd, en deze productiecapaciteit kan niet snel worden hersteld. Het zal nog minstens enkele jaren duren voordat productie en consumptie wereldwijd weer op het niveau liggen van voor de grote uitbraak van AVP in Oost-Azië. Daarmee is het vooruitzicht voor de varkensmarkt gunstig als handelsbelemmeringen of beperkingen door corona verdwenen zijn.

Voor nadere informatie over deze liquiditeitsbarometer en over de belangrijkste pijlers van de kasstroom verwijzen wij graag naar de publicatie op [Agrimatie van Wageningen Economic Research](#).

Deze liquiditeitsmonitor is tot stand gekomen als publiek private samenwerking tussen [Wageningen Economic Research](#), [Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit](#), [Agrifirm](#) en [ABN AMRO](#). De data zijn afkomstig van het Bedrijveninformatienet van Wageningen Economic Research. Het doel is om de verkregen inzichten te delen en ondernemers te ondersteunen in hun bedrijfsvoering.

Voor vragen of opmerkingen over deze liquiditeitsmonitor of over de achtergronden kunt u contact opnemen met Pierre Berntsen, ABN AMRO 06 51 30 18 77 of met Robert Hoste, Wageningen Economic Research, 0317 48 46 54.